

Nepredvideni se dopisi ne čekaju. Pripadaju se pisma, oglašiti ih. Takaju po običnom cjeniku ili po dogovoru. Isto tako je sa prilozima. Novci se šalju poštarskom uplatnicom (asigno postale) na administraciju "Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravičnu u otvorena pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: "Reklamacija".

Iskani svakog četvrtka izlazi. Dopisi se vraćaju u poštu. Nebilježovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarskom stoji 25 for. za seljake 20 for. na godinu. Kamforno for. 2 1/2 i u pol godinu. Izvan carine više poštarsina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slagom rastu male stvari, a sasloga sve pokrvari. Nar. posl.

Novo ministarstvo.

Pad ministarstva kneza Windisch-Graetz ili vlade nesretne koalicije, prouzročilo je — kako je poznato — izborna preinaka, vladina osnova za nove porezne zakone i slovenske paralele na nižoj gimnaziji u Celju. Ovo zadnje pitanje zadalo je rečenom ministarstvu zadnji udarac, prema bijaše ono samo izlika, nipošto pravi razlog nezadovoljstvu njemačkih liberalaca. Ministarstvo bacilo su u prvij vrsti njemački lažliberalci, akoprem nisu ni ostale stranke, najmanje opozicija, bile oduševljene za isto.

Nakon pada toga ministarstva i poslije imenovanja privremenog ministarstva pod predsjedništvom donjo-austrijskog namjestnika K i e l m a n n s e g g a, pisao nam je naš redoviti dopisnik iz Beča među ostalim i sljedeće, što se je skoro, doslovno, i dogodilo:

"Što će se zastupnikom pripraviti do jeseni, dok se u Beču vrate, to danas nemože reći nitko, jer se ništa stalna znati nemože. Biti će i putovanja i pogovaranja raznih osoba, i posljedak toga biti će jesenska pogača. Drži se stalno, da K i e l m a n n s e g g neće dugo voditi vladu, a isto tako stalnim, reč bi, da je, da će se još bar za neko vrijeme krpariti, i da se ništa stalna poduzeti neće".

I tako se dogodilo. Bilo je putovanja i raznih dogovaranja, koje je vodio dulje vremena galicijski namjestnik grof Badeni. On je bio opetovno u Beču, bio je kod Njeg. Veličanstva u Beču, a posjetio je konačno i česke velikaše u Pragu.

Grofa B a d e n i j a zapala je zadaća, da sastavi novo ministarstvo, i ako svi znaci nevaraju, on je već u tom uspio. Ministar predsjednik gr. K i e l m a n n s e g g neće dakle dugo voditi vladu.

Dne 15. t. m. primio je cesar i kralj, zadnji put u audienciju budućega austrijskoga ministra predsjednika grofa B a d e n i j a, dajući mu tada nalog, da sastavi ministarstvo iz osoba, koje bijahu vladaru predložene. Iz bečkih poluslužbenih novina doznajemo, da kani grof Badeni preuzeti predsjedništvo u ministarstvu i listnicu ministara unutarnjih posla. Nadalje imali bi stupiti u ministarstvo: bivši ministar barun G a u t s c h kao novi ministar bogostovlja i nastave; glavni ravnatelj državni željeznica vitez B i l i n s k i kao ministar financija; predsjednik vrhovnog zemaljskog suda i štajerskom Grauc grof G l e i s p a c h kao ministar pravosuđa; konservativni česki velikaš grof L e d e b u r kao ministar poljodjelstva; oduječni predstojnik u ministarstvu trgovine barun G l a n z kao ministar trgovina; dosadašnji ministar zemaljske obrane grof W e l s e r s h e i m b pridržao bi svoju listnicu.

Kako je razvidno iz ovog imenika budućega austrijskoga ministarstva sastojati će od samih aristokrata ili velikaša, svi su bo grofovi i baruni, samo jedan je vitez. Po narodnosti dvojica su Poljaci, ostali Nijemci, što liberalci što konservativci. Osim grofa L e d e b u r a svi budući austrijski ministri jesu visoki državni činovnici, a po tomu se može već unapried suditi političku boju ili značaj novoga ministarstva.

Uvaži li se jošte k tomu, da nijedan od njih nije članom carevinskoga vieća, to se može unapried kazati, da će i novo ministarstvo biti više činovničko nego li parlamentarno, t. j. da neće biti toliko odvisno od parlamenta, koliko bi moralo biti ako hoće ustavno vladati.

U novom ministarstvu neće biti po. dosadašnjem običaju ministra zem-

ljaka za Galiciju. Kao razlog tomu navadja se, da će biti i tako dva Poljaka u ministarstvu, a osim toga imao bi biti dalnji razlog i taj, da nebudu mogli Česi zahtjevati svoga ministra zemljaka i ostale stranke svoje stranačke ministre.

Novo ministarstvo neće se dakle vezati na prijašnju koaliciju, a ipak mora imati bar nekakvu većinu za sobom ako hoće da vlada. Ono će se po svoj prilici oslanjati na istu većinu, koja je podržavala i W i n d i s c h G r a e t z o v o ministarstvo t. j. na Niemco-liberale, na Poljake i na konservativce, ali ove tri najveće stranke carevinskoga vieća nabi imale biti sdružene ili koalirane kano i prije. Postojati će doduše i nadalje koalicija, jedino neće nositi više toga imena, i neće podupirati ministarstvo proizašlo iz većine carevinskoga vieća, već činovničko i poslovno ministarstvo.

Kao glavnu točku programa budućega ministarstva iztiku poluslužbeni listovi novu osnovu izbornoga reda, za koju govore, da će biti svim strankam carevinskoga vieća povoljnija nego li sve dosadašnje ovakve osnove. Nadalje hoće nova vlada, da provode nove porezne zakone i da utanači što povoljniju nagodu sa Ugarskom.

Iz svega rečenoga slijedi, da buduće ministarstvo neće biti parlamentarno, ono se neće oslanjati na stalnu i stanovitu većinu, te će nastojati, da se odri svakovakimim umjetnim sredstvi na površini — ili — ono će i nadalje krpariti, a posljedica tomu biti će, da neće zadovoljiti nikoga i da će otići tragom svojih predšastnika nepožaljeno i neoplakivano od nikoga.

Učiteljski sastanak.

Sad nastane i s jedne i s druge strane živahno komešanje. Prijatelj trči prijatelju i grle se i ljube i u lice i čelo junacko.

lozi samo sreću čovječanskoga roda ili samo privatnu sreću pojedinca, ili pak jedno i drugo. Ako li misli oboje, tada je to stvar nemoguća, pošto nisu riedki slučajevi, u kojih pojedinac dolazi u poljožaj, da mora ili žrtvovati svoju zemaljsku sreću, ili se pak odreći pospiješivanja sreće roda čovječanskoga. Postavi li se kao pravilo morala sreća pojedinca, tada se zapada u bezumnost, koju smo iztaknuli u nauci Milla Stuarta, ako li je pako pravilo samo sreća čovječjeg roda, tada čovjek postaje puko sredstvo i lišava se svojevaga dostojanstva.

Ali filozofija pozitivizma uništje takodjer moralnu obvezanost, jerbo moralna obvezanost i fizička nuđa jesu dvje stvari, koje se među sobom izlikujuju. Činio čovjek, što mu drago, po nauku pozitivista pokorava se uvijek zakonom naravi, kojih se materija ne može osloboditi. Nema dakle nikakva razloga, koji bi ga silio, da čini dobro, a zlo da izbjegava. Zato se nimalo ne čudimo, ako su pozitivisti naučni gledati najveća zločina s posvemašnjom ravnodušnošću. Istina je dakle, da pozitivizam uništje posvema moralni red, pošto niče subjekt, pravilo i obvezanost.

Spomenuli smo, kako se pozitivisti uzalud napinju, da raztumače moralnu obvezanost. Zato se nije ni čuditi onomu, koji je u jednom znanstvenom časopisu njemačkom čitao, da se (dekalog) deset

stiču si junačke desnice. Prijatelj predstavlja znanu prijatelja, sve se miče, sve zbori. To je potrajalo nekoliko časova. U pripremi izpred kolodvora stajalo do 15 kojica. Posjedovamo u iste, a tko nije uhvatio mjesta, odputi se sa glasbom prema mjestu.

Sunce je silno peklo. Debela prašina uzvitala se i od kočija i od pjesaka, ali to ne smeta, oni slavodobitno poput pobjednika koracaju put mjesta, koje je stajno trobojnim narodnim zastavami izkličeno. Pred mjestom pridružimo se povorci svi i ulegnemo u mjesto u četverochlan red. Gospodje i gospodjice izpred nas, a mi mužkarci za njima.

Pred svakom kućom, na svakom uglu alicе stajalo znatiželjnog svijeta.

Pozdravni i odzdravni govor, a osobito glazba ugodno je na nas djelovala, jer ju većina nam tuj sakupljenih i sa brda i doline, brežuljka i ravnine, polja i šume ne čuje udarati nit u jedan svake nedjeljice, nit u godini svakoga mjeseca. Vrlo nas iznenadilo zelenilom i zastavami okičeno mjesto, doček stanovnika, ali ipak najugodnije nas iznenadjenje snadje, kad prolazeć mimo jedne kuće, sa prozora iste saspe se na nas kiša crvieća.

Nismo znali kad nas mjestom vode. Odzdravljajuć i pozdravljajuć i lievo i desno išli smo za glasbom, koja se zastavi izpred "Narodnog doma".

U svečanom odjelu dočeka nas tuj predsjednik čitaonica dr. S e g o l a sa jednim odbornikom. Liepim nas govorom pozdravi uz želju, da bude shorovanje nam i narodu na korist; izruči nam na razpolaganje čitaoničke prostorije. Gospodin Gradskič mislim, član odbora, na to se u ime svih liepo zahvali, iztaknuv. kako nemože naći rieči, kojimi bi se morao i imao zahvaliti, na svemu do sad izkazanom.

Već sama vanjšina "doma" mamila nas da unidijemo. Razgledasmo poprieko unutarnjost, koja je u pravom smislu liepa, znajući, da će nam jošte preostati vremena, da ju pobliže razgledamo. Pošto se pjevače i svirače upozorilo na koji sat treba da ne faljeno dodju na pokuse i pošto bi nam svakomu napose naznačen stan, upravi se odbor sakupi na vječanje, a ostali se razidju, bilo da potraže kamo se ih ukonacilo, bilo da založe, da odpočinu, da razgledaju mjesto, gradic.

Novo mjesto zove se jošte drugim imenom i Rudolfovo. Vrlo je shodno smje-

zapoviedi božjih ne može po današnjoj znanosti održati. Tko vjeruje u Boga, taj pokazuje, da je na ničem stupnju naobrazbe, a prva zapovied božja — tako je pisao taj list — mora od sada unapried glasiti: Ti moraš služiti čovječanstvu. Druga i treća zapovied valja uinuti. Za četvrtu ne može biti više nješta, jer se nikoga ne može siliti da ljubi. Petu zapovied treba jasnije izraziti; sesta bi morala sasma drugačije glasiti. Sedma i osma valja prama današnjem staju prosvjete potanje označiti. Kazemo, da se tomu nije ni čuditi, jer je naravno, da čovjek, u koga nije nikakve vjere, nudesuje moral, kako mu se svidi, a bilo bi pravo čudo, kada bi takav stvor ostao kriepostan bez vjere, koja mu jedino može udahnuti kriepost.

Pogledajmo pak sada, mogu li nam racionalnisti podati stalno i čvrsto pravilo morala i mogu li oni protumačiti moralnu obvezanost.

Njihovi nauci sižu u davninu, jer već starogračin Aristotel odluču moral od svake vjerske ideje, učeći, da čovjek ne smije iz nikakovoga drugoga razloga težiti za kriepišću, nego samo zbog toga, da bude on sam za ovoj zemlji srećan i da postane čestit državljanin.

(Dalje slijedi.)

PODLISTAK.

Govor

č. kr. zemaljskoga školskoga nadzornika Antuna Klodita, viteza Sabladoskoga, izrečena prigodom otvorenja zemaljske školske konferencije u Gorici dne 13. septembra god. 1894.

(Dalje.)

Pa kakovo je znanje čovjeka, takovo je takodjer njegovo nastojanje, takova svrha, kojoj je namijenjena njegova narav. Ako se dakle znanje čovjeka ne može podići nad osjetne predmete, to predmet njegove težnje, posljednja svrha čovječke naravi, neće moći biti nego samo osjetno dobra i zbog toga omedjašenu, ograničenu vremenom i mjestom, promjenljiva i nestalna. Tomu je naravska posljedica, da će se postenje i opakost ljudskih čina morati prosudjivati po većem ili manjem suglasju ili nesuglasju s osjetnim dobrim, ali ograničenim, prolaznim, vremenom i mjestom omedjašenim, a otduda slijedi i to, da pozitivisti ne mogu ustanoviti obće valjano načelo morala.

I u istinu predstavljaju ti jedni — kao što Mill — kao temelj morala korist ili načelo sreće, te kažu, da su čini dobri u razmjernu sa srećom, koju donose, i da je kao svrhu željeti jedino sreću. Ali svatko uvidja, da pravilo morala, sadržano u ovom načelu, nije niti objektivno, niti nepromjen-

ljivo, niti obćenito. Objektivno nije, jer ueima ništa subjektivnijega, nego li je zabava uzeta kao najviše pravilo. Nije nepromjenljivo, jer se promjenjuje po čudi, nadarenosti, dobi, uzgoju, navadi, vremenu i mjestu. Treba priznati — kaže Carrau — da ueima ništa promjenljivijega, nego li je načelo najveće sreće. Ne samo, veli dalje, svako doba i svaki narod stvara si o sreći svoj poseban pojam, nego se, ne nalaze ni dva čovjeka, koji o njoj na jedan te isti način sude; dapače ne nalaziš ni jednoga jedinoga čovjeka, koji bi u dvie različite dobe svoga života imao isti pojam o sreći.

Spomenuto pravilo morala nije ni obćenito; nasuprot je vrlo daleko od toga, da obuhvati sve krepostie čine.

Prije svega, držeći se toga pravila, ne bi nijedan čim, kojim čovjek pospiješava tudje dobro, bio moralno dobar, dapače moralo bi se po ovoj nauci reći, da je n. pr. O. Damian, koji je išao među gubavce u Molokoj, da im pomogne i da ih tješ i, koji je, razboljev se tamo, umro, bio pravi ljudjak.

Po Spenceru dadje se to načelo morala ovako izraziti: "Čin je dobar, u koliko nam podpomaze, da polučimo svoju svrhu". Načelo bi bilo dobro izraženo, da nije postavio svrhe u sreću ovoga zemaljskoga života i u usavršivanju čovječjeg roda. Pa u ostalom može se punim pravom pitati, hoće li da kao pravilo morala pred-

šteno na malenom briježniku u vinorodnoj okolini u blizini vinogradarske, včarske i gospodarske škole u Grmu uz rieku Krku, koja obično gradije prilično široka, mirna, tako da mogu po njoj i male ladice ploviti. Ima 2000 stanovnika, gimnazij, politički, sudbeni, porezni ured; bolnica; a) četverorazrednu muzku učionicu č. oo. fračičkama i b) trostrazrednu žensku pučku učionicu. Središće je trgovine i obrta ciele Dolenjske.

Dne 4. i 5. septembra sve se vršilo po programu već prije sastavljenom i među nadošle porazdijeljenom.

Tako ob 11. uri sakupne se pjevači svih društva na skupne pokuse, koji se vršili pod ravnanjem revnog pjevovodje učitelja Leopolda Potrebina iz Visoke doline u dvorani čitaonice.

Točno ob 2 sata po podne bila je sjednica delegacije u istoj dvorani.

Nadjosmo se oči u oči delegati (zastupnici) ne mogu reći, ako svi, jer u onaj čas, kad se je imena pozivalo nisam bio prisutan; nit mogu reći koliko na broju, jer nisam brojio, al mogu reći, da prilično velik broj. Našli se tu na okupu učitelji i učiteljice iz lijepe Kranjske, iz zelene Štajerske, iz pitome Gorike, iz okolice tršćanske, te iz sirote Istre, a samo manjkao je tužan Korutan, sin tužne Kornuše.

Učiteljsko društvo kotara Voloskoga u Istri zastupano bijaše: Slovenci po učitelju g. Stjep. Šiškovcu iz Hrpalja, a Hrvati po nadučitelju g. Božu Dubrovicu iz sv. Mateja. Učiteljsko društvo kotara Kopar u Istri zastupano je bilo po učitelju g. I. Kuretu iz Pasje vasi. Osim te trojice bilo iz Istre i nadučitelj g. K. Bogatec, predsjednik koparskoga učit. društva, nu sad početkom školske godine premještan za nadučitelja u Podgrad kotar Voloski.

Nisu bili zastupani sljedeći kotari Istre: kotar pazinski, kotar porečki, kotar puljski, kotar lošinjski. U pojedinih ne obstoje još učiteljska društva, a u onom, u kojem obstoje mislim, da nije jošta pristupilo „Zavezi“.

Da me ovdje nebi tko god slabo razumio i da nebi pomislilo, da ja kogogod bledim, moram izjaviti, pošto su mi mjestice prilično dobro poznate okolnosti i odnošaji u pojedinih kotarih Istre, da g. učiteljem ne smijemo to u grieh upisati i da ja to ovdje iztičem samo radi toga, nebi li se, kad bi po naš narod i u tih kotarima na bolje krenulo, uhvatili u kolo, te spješili k uzvišenom cilju, što nam ga namiče naše mukotrpno zvanje.

Necu se držati reda, naime: da napose izviešćujem o skupšćini delegacije, koja se obdržavala dne 4. septembra ob 2 sata po podne, a napose o glavnom saborovanju, koje se obdržavalo dne 5. septembra ob 9. uri prije podne, nego ću nastojati, da u glavnih potezih ocrtam što se izviešćivalo, predavalo, pretresavalo i predlagalo u obće. (Sliedi.)

Franina i Jurina

Jr. Kadeka si bil?

Jur. Do Lošinja, da pitam, ako je istina, da onamo zova *Mazličinka* ono ružo, ko se va Pulu štampiva.

Jr. Nuko, povij je to istina?

Jur. I kako lipo. Nego za pravo ne reku *Mazličinka* leho *Mazličinka*. Vero sam od gušta tu stvar doznal. Sad pustimo *ostica*, pak se držimo lipo *Mazličinka*.

Jr. A če si još tamo čul?

Jur. Sve je nekako smućeno. Neke su bili multani za onu perkariju kontra našim. Mi kapiš: platit 5 flor. za jedan put zarut, to je visoki preclj, a kada doma prides, si va perikulu, da ti žena oči skopa.

Jr. A je pak finilo to?

Jur. *Fle conti* da ni dobro ni počelo. Neke mladići su rekli, ako je ovoj divjoj gopščini dopušćeno onoliko, zađ ona nebi i oni mogli zakantat kako ljudi. Ma oni gori to ni drago bilo, pak su jih teli sveh na forku, ma če bit begod manje.

On mudri Matijica, on je prvi Salamun, on da jih je sudil, a šior podesta, da su rekli samo: si, si, sicuro!

Jr. A če govori *Mazličinka* na čo?

Jur. *Mazličinka* neće ner po svoju. Riga brate svega, i *mascalzoni* i *farabutti* i svega po malo.

Jr. Če jin bit rekla i *ladri* i *imbrojoni*.

Jur. Aj ni, boj bi mogal kigod kegagod pitat: cigov si sin?

Jr. Če i tako?

Jur. I kako lipo. Anči još bi mogal kigod kemagod i na uho zašapat: čuješ, kigod je on posal od onih 800 lur va Rim? Povij kako je to od tih 800 lur?

Jr. Sad nimam lazno. Če drugi put. Anči ti imam povit još jednu lipo od jedne regate, ma i to ču drugi put. Inoma stviri va Lošinju gređu lipo. Talijani če zbudit naših.

Jr. I preveš su spali.

Jur. Sa malo su, ma kad počnu, te bei sve navredit. A sada Bog.

Jr. Bog. Mi je bilo vano drago čut begod i od Lošinja, ter Bože moj, i ono je naša hrvatska karr.

Maloselskim Kalabrezom!

Slava Vama, sinovom Abruzzi, „Malog Sela“ junačkim Latinom, Slava Vama, po sto puta slava, Rimske slave dičinom „paladinom“.

Ah da mogu — jedan što ne mogu — Plamenita ogullt Vam tiela.

S kože bi Vam sadleko bubanj,

S kojeg zemlja drtitulna bi ciela.

Pa da imam glavica kupuza,

Il još bolje, Vašeg „forka“ glavu,

O bubanj bi udarao s njome,

Širom svieta, da razturim slavu,

Vašu slavu i lovora sjajne,

Kojim' ste si ovjenčali čelo,

Kad su kitna, hrvatska gospoda

Vaše „Malo“ pohodila „Selo“.

Slava Vama! Tim junačkim činom

Kazali ste vassionom svijetu,

Da ta Vaša, diedoška kultura

Nalčna je — ljudskome izmetu.

Napried samo! Italija Vaša

I Abruzzi raduju se s Vami,

Zula-Katri jer i Hotentoti.

Napram Vama patuljci su sami.

Mali Lošinj, 28. augusta 1895.

Emin.

Različite vesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Gosp. Kuchynka Ferdo iz Delncah poslao me je 8 for. 95 nrvč. kao čisti dobitek od zabave, koju privede delnički djaci-diletanti na korist družbe sv. Cirila i Metoda. Živili!

Od g. Dinka Seršića, trgovca na Rieci primili smo za našu družbu 12 for., sakupljene kako sledi: 7 for. ostatak od hodočašća u Rim; 4 for. sakupila gđica Vallburga Seršić na imendan svoje dobre majke; 1 for. ostatak od narunemog objeda u Fužinam.

Mihovil Jagodec. Dne 17. t. mj. primnu je ovdje nakon duge i teške bolesti providjen sv. sakramenti veleč. g. *Mihovil Jagodec*, vjeronučitelj na c. kr. pučkoj školi u Tretu. Pokojnik rodio se u Mengšu u Kranjskoj g. 1845. U domovini izučio je pučke i srednje škole a bogoslovne nauke u središnjem sjemeništu u Gorici. Misnikom bijaše redjen g. 1873. Služio je neko vrijeme kao duhovni pomoćnik u raznih mjestnih dok ne bijaše namještan za vjeronučitelja na državnoj dječakškoj školi. Ljubljen bijaše i cijenjen obćenito radi njegove vesele čudi, dobra i plemenita srca. To se pokazalo osobito jučer kod njegovog sprovoda, kuma je prisustvovalo veliko mnoštvo naroda svih stališa. Pokojnik Miba bijaše vrlo čestit svećenik i rodoljub. Svoga porieka nije pred nikim zatajio, a svojim se je jezikom vazda ponosio. Na vlastitu njegovu želju bijahu preneseni njegovi smrtni ostanci u rodnu mu zemlju, koja mu neka bude lahka, a njegova plemenita duša naučivala se božjega lica!

PS. Kod sprovoda prevriednoga pokojnika dogodio se nemio slučaj, koji bi bio mogao poremetiti nuždan mir i red kod tako svećana prigode. Naše „*Slovansko pesko društvo*“ htjelo se je dičinom pokojniku odužiti tim, da mu nad mrtvimi ostanci zapjeva običnu tuzaljku. Htjelo je to ubiti u crkvi sv. Antuna staroga, ali pošto nije dobilo za to dozvole od veleč. gosa župnika, odlučilo je pjevati u pridvorju stana pokojnikova. Na to je privellio mjestno redarstvo, kuće-gospodar i rodbinu pokojnikova. Čim doneseo lies u pridvorje, zaočiše skladotornimi glasovi milozvučne nadgrobne pjesme „*Nad grobom*“. Mrtva tišina vladala je nekoliko, samo se čulo bolno jecanje pokojnikove rodbine. Na jednom skoči kao biesna furija sa ulice k pjevačem mladi svećenik u roketu, te zavikne oštrim glasom talijanski: „*Ovdje se ne pjeva! Nemojte izazivati puka!*“ Pje-

vači zabelekrše se časak s tolike drzovitosti, ali pjesmu srčno dokončaše. Biesnoga svećenika rinuše je redarstvenik za vrata; te ga tuj držali pjevajući dok pjesmu izpjevaše. Tu je sašajao blado-zelen kao smrt grizuš si od jada biesna pomodrale ustao. Pošto je sprovod krenuo dobio je taj mladi biesnomučnik valjanu lekiju od prisutnih još pjevača i pokojnikove rodbine a neka zahvali Boga i časom veličanstvenom trenutku — kad no se prijatelji pjevači razlajase pjesmom tuzaljkom od premilog pokojnika — inače bi bio zaista skupo platio ono svoje prostakito postupanje.

Znanci toga mladoga delije kažu nam, da je on „*Kolovodja mladih*“ fanatiziranih svećenika u Trstu, a to je očito i sam pokazao kod onog svećanog trenutka. Punim pravom rekli je neka prisutna osoba, da neima u Trstu jole naobražene osobe, koje se nebi stidila onakvog prostakita; onakve neotesanosti. I takovi svećenici hoće, da vode danas prvu i glavnu rieč u biskupiji!!

Antun Dukić. Iz Kastra stigla nam dne 16. t. mj. važna vest, da je tamo primnu nakon duga i teška bolovanja ukripijen sv. oštajstvi za umiruću u 83. godini svoje dobe iz „*Antun Dukić*“ pojednik u Kastvu, predjednik „*Hrvatske čitaonice*“ i starešina crkve sv. Jelene u istom gradu.

Pokojni Antun Dukić bijaše jedna od nespoznatijih ličnosti u ovoj prostranoj obćini; u kojoj je za nezretno *Čudrovo* doba obnašao i čast obćinskoga načelnika. Pokojnik bijaše otac našemu nezaboravnomu drugu i prijatelju dr. A. Dukiću, koji je svoja stara oca na onaj sviet za devet mjeseca pretekao. Starinu Dukića čienali si i štivali njegovi sugradjani, osobito čitaonici kao malo koga; te su ga ovi poslednji potastili više puta predjednikom čašću.

Dok su mu sile dopuščale i dok je trebao, radio je kao crv, a sabirao kao pčela, te su ga ubrajali među najvrre posjednike grada Kastva.

Nakon smrti obljubljenoga sina Antuna počeo je i on sve to više ginuti, te ga vidjemo za poslednjih zemaljskih izbora vrlo slaba i tielena propala. Nekadnji trud i visoka starost obořiše napokon on nekoč čvrsto tielo, koje predadoše dne 16. t. mj. majci zemlji na groblju sv. Lucije u Kastvu.

Pokojni Antun Dukić ostavlja: iz sebe mnogobrojnu rodbinu, nu od svoje mnogobrojne djece samo jednu kćer Rožu i sina trgovca i rodoljuba Frana.

Čestitoma, starini bila lahka domaća zemljica, a njegovim milim naše ikreno saučeste!

Juro knez Vojnović. Prošloga čedna primnu je u Zadru predsjednik dalmatinskoga sabora; knez Juro Vojnović nakon duga i teške bolesti. Pokojnika hvale novine svih stranaka kao čestita muža, pravedna i nepristrana predjednika. Sprovod bijaše sjajan, jer su mu prisustvovala sve oblasti sa namjestaikom na čelu, zemaljski odbor, zastupnici obćina itd. Mrtve ostanke pokojnika odvezeše u pravoslavni samostan Savina u Boki kotorskoj, gdje ih položise u obćiteljsku grobnicu.

Pravišnje imenovanje. Njeg. Velič. cesar i kralj Fran Josip I. imenovao je prvišnjim riešenjem od dne 13. julija t. g. biskupom kanoničko sjedinjeno biskupije *senjsko-madrinski* presvj. g. dra. *Antuna Marončića*, redovitoga javnoga profesora na bogoslovnomo fakultetu sveučilišta Frana Josipa I. u Zagrebu. Novoga senjskoga biskupa hvale hrvatski listovi kao uzornoga svećenika i čestitoga rodoljuba, koji će donieti svomu stadu sve kripitosti odlična nalpastira. Naše smjerne čestitke presvietlomu biskupu i njegovom stadu!

Konstituiranje obćinskog zastupstva u Podgradu. Javili smo u zadnjem broju našega lista, da će se u eriodu dne 18. t. mj. konstituirati u Podgradu novoizabrano obćinsko zastupstvo. I to se dogodilo jučer u podpunom redu uz silno oduševljenje svega zastupstva i svih poštenih i neodvisnih obćinarah. O tom važnom i toli željno očekivanom dogodjaju izvieštie nas je jučer po podne prijatelj od tamo sljedećom kratkom brozavkom:

Konstituiranje izvršeno. Jenko izabran jednoglasno i velikim oduševljenjem za načelnika. Na starom gradu grutaju muzari; na kućah viju se slovenske trobojnice. Svećana radost elada zvuda. Prodanci izginuše. Nije Podgrad talijanski!

Pošto nam za danas ne dostaje ni vremena ni prostora, svršavamo ovo kratko izvješće radostinim uzvikom: Živio načelnik Jenko! Živio sviestao zastupstvo! Živili neodvisni obćinari!

Prastao list. Po novinarskoj dužnosti javljamo, da je prestao izlaziti početkom ovoga mjeseca poznati listić „*Il Popolo*“, što su ga ovdje izdavali neko vrijeme nezikumi mladi svećenici u dobroj valjda nakani, ali slabim uspjehom, jer se nisu znali postaviti na pravo katoličko stanovište.

Za njegova kratkoga života pratio ga je čuvstvo sažaljenja svih onih, koji su težili

za dobrim katoličkim listom u ovih naših stranah, a nakon njegove smrti ne želi mu nikko uskratiti, ako nekani biti bolji.

Iz Sv. Nedilje Labali pišu nam 12. septembra: U nedjelju na 15. t. m. u večer potrebova je svećenika jedan opasno bolestan. Pošlo se je odmah u žpni stan, ali njega kod kuće neima. Trči gori, trči dolje — tradi ga po svuda — popitaj se kod svakoga, a za njega nitko nezna. Bila je ura već kasna, pošlo devete odtrčaše dvojica u Kastvir, te ga nadoše kod g. Melčića, gdje se bezbrizno razgovarao. Kad je bolestinik došao, bijaše skoro desetna ura; bolestinik je pako sljedećeg dana preminuo. To njegovo ukora vriedno ponašanje izlaže nas pogibelji, da se tko u vjernošću preseli bez utjehe sv. oštajstva. G. Sekyra boravi preveć u Kastviru, a mi, koji ga krivim znajem plaćamo, možemo od njega zahvatiti, da bez važnog uzroka svoj dom ne zapušta, i ako si zamjenika ne pusti, da nam javi, gdje ga tražimo.

Na to upozorjemo i našu zapušteno braću Novčane, da se u potrebi zasađu ravnanje, i molimo presvj. biskupa porečkoga, da pozove g. Sekyru na red i na savjestnije vješanje njegova svećeničke dužnosti.

(Sliedi podpiš.)

Iz Lošinja pišu nam 14. t. mj. Katko se čini; g. uredniče, morati čete otvoriti u Vašem velecijenca listu posebnu rubriku za lošinjske novosti. Mi napredujemo silno, gorostasno, u *djelosnoj kulturi* i pođu li stvati ovolko napried, ostaviti ćemo daleko za sobom iste Rimljane. Sta smo kadri i koliko možemo proti Hrvatost, pokazali smo nedavno; kod njihovog izleta iz Liburnije. Proci če ih zaista volja dirati u nas, slavne potomke *Scipiona*, *Gracha*, *Cesara*, *Pompeja*, itd. itd. I Neronova krvi imadu u naših žilab, al ta uzavrije jedine u prisutnosti barbarskih Hrvata. Mi praznimo po starorimsku narodu i raznim zabavica, da zaboravi na biedu i nevolju, koja nam kuc odasvud na vrata. Tako smo nedavno priručili natrkivanje ladjičkami ili regatu, kod koje smo dođnaše više iztakli novorimsko lice, ali zato mi se ipak neodrićemo prava na najstarija rimska koljena. Begati kunovao je cviet novorimске inteligencije, koja si je pribavila hitrokrilih ladjiča sa divnimi imeni: *Regina Margherita*, *De Umberto*, *Crispi*, *Barattieri* itd. itd. Hoćetli milozvučnih imena za nas, koji mizamo iz dna duše spomenute *barbare*, a odani smo doposljednijeg kničica džigerice nizkim i visokim poglavarom. A oni o tom nitu nedvoje. Ta kako i bili!

Na takvih regatih, koji prvi stigne k cilju, dobiva talijanski zastavu na dar. — Vi se čudite? Vi pitate, što kaže na to kotarska oblast? Ala ste naivni! Ta ono nisu Hrvati. Oni ne imadu hrvatskih pjesmarica uz se. Ono su ljudi iz kruga Vidulčarica. Da bi koji Hrvat darovao kumu jednu hrvatsku pjesmaricu, onda bi naš presvjeli i velezasluzni gospodin Gjerman pokazao, što on zna i moće. Bilo bi zapinaka i gloza. Ali za oravke malenkosti . . . ! On se nije pobrinuo ni da razpita, koji bijahu kod one lijepe zabavice. Ono bijahu sami neudni jančiči. Mi dođnaše neznamo ništa, ali možda: bi naš gospodin Gjerman; ako je znatiželjan, mogao popitati se kod gosa načelnika i c. kr. bilježnika *Giovanni S. Vidulčića*, a koji če skoro dana biti imenovan pokrajinskim podkapetanom, a doskora i kapetanom. On kad bi htio, mogao bi zanonivih starih pripoviedati svomu pobratim gosu. Gjermanu. Ali dasako, do toga neće doći, jer naš gospodin poglavar nije . . . znatiželjan.

Još mi je jedna na srcu. Željšan sam naime čitati opis ova krasne zabarice iz pira našega najvažnjeg učitelja g. *Leopolda Riperate*. Kako poznam njegov stil, stalan sana, da bi oravak sastavak izpod njegovog peca; izasao kao pravo remek-djelo. Majstor vam je on . . .

Međutim, gospodine uredniče, ova redke prepunat vašoj razboritosti. Nemojte, da za ovo doznadu tamo na namjestničtvu. Nebik rada, da naš dohri poglavar ima kakvih neprilika; ali ja se tješim da neće, jer bi uotali tamo na namjestničtvu znati različiti Hrvate od Talijana. Radje preporučiti cielu stvar kome zastupniku, neka u potrebi brani našega poglavara, koji za sve ovo nezna uprav ništa, jer on napokon tužan ima i preveć posla, da vrebda, da li Hrvati kupuju meand li glavnu. A i pravo ima, jer napokon tovara valja vezati, gdje gospodar hoće.

Iz Dubačnice pišu nam 10. tek. mj.: Javljvam Van, veleč. g. uredniče, da je naš šjor Justo s njegovom desnom rukom nalio obć. poslužniku — kull je na samotu svih Dubačjanu čisti Talijan. — da svagdje, gdje čuju vikati „*Živio Spinić*“, da to zabrani. Nije li ovo smješana i čudna zabrana? Zar je Spinić kakova pogibeljna osoba? Ili je možda jednako, vice li tko „*Živio Spinić*“? Ili „*Evviva Umberto*“? Ili „*Evviva*“? Istina je čuvstvo sažaljenja svih onih, koji su težili

Javna zahvala.

Podpisani, pogodjeni teškim udarcem, naime smrću njihove premile i nezaboravne tetke

Ante Seršić

izriču svim rođjakom, prijateljima i znancem, koji su u teškoj bolesti izkazali pokojnici i njima bud na koji način ljubav i sućut, najiskreniju hvalu.

Napose zahvaljuju mjestnom svećenstvu, koji su pokojnu pokripli svetotajstvi umirujućih, koliko svim onim, koji su sjajnim sprowodom dopratili mrtve ostanke do hladnog groba; svim nosiocem duplira, brodovlastnikom, koji izkazahu duboku žalost, izvjesiv zastave na svojih brodovih.

Baska, 13. rujna 1895.

Razcvijena obitelj Seršić.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, mnogobrojnim prijateljima i znancem, koji su prigodom smrti našeg nezaboravnog oca

Antuna Dukića

toli mnogobrojno izkazali milomu pokojniku posljednju čast, izprativ njegove mrtve ostanke do hladnoga groba, izričem ovim u ime svoje i bližeg roda najtopliju zahvalu, napose velečasnom svećenstvu, deputacijam hrvatskih čitaonica iz Trsta, Voloskog, Mihotići i Opatije, obćinskim zastupnikom Kastva i Voloskog, članovom „Hrvatske Čitaonice“ u Kastvu, mnogobrojnim prijateljima iz prostrane Kastavšćine, Klane i Veprince, slavnim ravnateljstvom muške i ženske pučke škole u Kastvu, gg. činovnikom, učiteljstvu, te svim građanom Kastva.

Kastav, dne 16. septembra 1895.

Razrošeni sin

Frane Dukić.

Jakob Štrukelj, Trst

ulica Caserma br. 16, ulaz Piazza Caserma (naproti velikoj kasarni).

Prodaje po najvjerojatno niskim cijenama svakovrsna i engleske dvokolice (Bicyklo). Zastupstvo dvokolica „Adler“ iz tvornice H. Kleyer, Frankfurt i Viktoria Cycles Works

Wolverhampton (Engleska). 3-50 Dvokolice „Adler“ svjetskoga su glasa uporabljaju se kod njemačke vojske. Jamci se za svako kolo 12 mjeseci, tko nema voziti, namči se ga besplatno. Pošilja se u pokrajine i na sve kraje.

Razpis natječaja.

Uslied zaključka obćinskoga zastupstva na Voloskom od 14. augusta t. g. otvara se natječaj na mjesto obćinskoga tajnika za mjestnu obćinu Volosko-Opatija. Plaća spojena sa tom službom ustanovljena je na 700 for. godišnjih, izplativih u postecipatnih jednakih mjesčnih obrocih.

Molitelji imadu najkasnije do 20. t. mj. podnesti podpisanom svoje molbe obložene izkazom dosadanje službovanja, podpunog poznavanja u govoru i pismu jezika hrvatskoga, talijanskoga i njemačkoga, ter drugimi eventualnim preporučnim spisi.

Glasarstvo obćine
Volosko 1. septembra 1895.

Natelnik:
Dr. A. Stanger v. r.

3 splate 15 srebrnih kolajna 12 častnih in priznanih diplomov

Fran. Iv. Kwizda

KWIZDE

Varstvena značka.

Restitucijonalni fluid

o. k. prv. oprtalna voda za konje. Cena 1 steklenol i gid. 40 n. a. v.

Naki se sad 30 let v doornih konjakih fluidih, v ovojih fluidih pri vsjakim vnetju, pri krvavih izcedkih, pri zapaljenih, temakravnih, otravnostih itd., vesposobija konje do izbornih del o dirkih.

Naj se blagovojno pazi na gorvno nortivo oznako in naj se izrecno zahvala Kwizder restitucijonalni fluid

Kreis Apotheke
Koenigsberg pri Danaj

Dobiva se u vseh lekarnah in trgovinah z mironjiami v Avstrav Ogeraki

Svi strojevi za gospodarstvo

Peronosporna štrcaljka slična Vermorelu

Samostalna peronosperna štrcaljka sa sisaljkom zračnog pritiska,

Vinske preše svakovrstnih načina.

Preše za masline, preše sa hidrauličnim tlakom,

Poboljšanje drobila

Pivničarsko orudje, vinske sisaljke, vinske cievi

Preša za seno i slamu.

Ljustilo za kuruzu, Čistilnica za žito

razpošilja uz jako snižene cene uz jamstvo i na pokus

IG. HELLER, WIEN (BEÖ)

II/21 Praterstrasse N. 49.

Obširni katalogi za badava i prosti svake poštarine.

Preprodavaoci se traže.

Preporuča se stroje pažnje kod kupovanja istih strojevah od patvaranja.

U LJEKARNI EDE TOMAJA

u Zagrebu, Ilica broj 12

dobivaju se osim svih ostalih lijekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni lijevi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, zhenma-tiznu, kalanja i trganju u kostih. ukocnosti ili grčevom u kllah, bolli u kukovih i križicah, Postenom pogauen, probadanju, svakovrstnim nazebam. — Ciena 80 nrv.

Sladka voda za kasalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsah, plućih, teško disanje, promuklost u grlu, sipljivost. — Ciena 80 nrv.

Pojačeni željezoviti sirup djeluje proti slabosti, bljedoci, krofalu, nosi, poduhlosti, djetinjoj križjavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se sredstvom oblićuje krv i zlatiesica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažuju glavna bol, oblakava teguju ili mećunina, tjera nepuhlost i vjetro, olakšava se bol u šlaci, klanja i grčeva, žučica, gromnica ili žimica, sarivanje ili grčevina u truhah. Tko ova koli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, sačuvat će si zdravlje, tjelenu snagu i zapriječiti razne bolesti. — Ciena flašici s napatkom 50 nrv.

Prah za blago ili za marvu, koji svrskomu ponam za konjaki keh i kašalj, sa volove, krave i lagane čišćenje, za objavljanje želudca i probavu, kada blago meću rado žderati, pa se napatkuje. Krave davaju od zjege viso i boljega mlieka, konji postaju čiliji i jesi. — Ciena jednom omotu 45 nrv.

Švajcerske pilulice, najjezgamije sredstvo za čišćenje i snazjenje želudca ili štomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeklici, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena škatuljici 70 nrv.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti koštenoj boli, sgrčenim, nategnutim žilam, ukocnosti i otoklini poslje teškoga napora, za objavljanje i okrepljivanje žila i žirava. — Jedna flaša 80 nrv.

Antiseptična voda za usta i zube sačuvaju od kvarenja, zapriječuju i ublažuju zubobolja, učvrćuju meso oko zubi, razfrikavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nrv.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieđe kose poorne, fine sapune, praške za gospodje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tjestine za zube, od kojih zubi poboljšaju.

Spuzve za umivanje, kefice za zube.

Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kirurške sprave.

Ruskoga čaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, franczckoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po nozinah oglašene medicinske specialitete.

Tko naruči za pet forinti vriednosti, plaćam sam poštarinu.